

ต้นแมลงดา : คุณค่าอยู่ที่กลิ่น

น้ำพริกแมลงดาเป็นน้ำพริกที่มีกลิ่นฉุนเป็นที่ชื่นชอบของหลาย ๆ คน ได้จากการนำแมลงดาขึ้นมาใช้เป็นส่วนผสมในการตำน้ำพริก ปกติแมลงดาตัวผู้จะมีกลิ่นฉุนกว่าแมลงดานาตัวเมีย ดังนั้นแมลงดาตัวผู้จึงมีราคาแพงกว่า ซึ่งแมลงดานาเหล่านี้จะพบเห็นได้ในช่วงต้นฤดูฝนตามพื้นที่ในชนบท แต่ปัจจุบันปริมาณแมลงดานาลดน้อยลงมาก ทำให้มีการนำสารเคมีมาสังเคราะห์กลิ่นแมลงดามาใช้ทดแทน แต่กลิ่นก็ไม่สู้ของธรรมชาติอย่างกลิ่นแมลงดา กลิ่นแมลงดานานี้เกิดจากสารประกอบ 2 ชนิดผสมกัน ได้แก่ สาร ทรานส์-2-เฮกเซนนิล อะซิเตทกับสาร ทรานส์-2-เฮกเซนนิลอีพาทเรท โดยใช้อัตราส่วนของสารตัวแรกมากกว่าตัวหลัง

สำหรับทางภาคใต้บ้างจะมีพรรณไม้ชนิดหนึ่งอยู่ในวงศ์เดียวกับพวกการบูรและอบเชย ที่มีกลิ่นคล้ายแมลงดา มีชื่อเรียกทั่วไปว่า "ต้นท่าม้ง" หรือบางคนอาจเรียกว่า "ต้นแมลงดา" ตามลักษณะกลิ่นของต้นไม้ป่าชนิดนี้ชาวบ้านจะนำไปย้อม ขอดย้อมของต้นไม้นี้มาใช้เป็นฝักสบู่ รับประทานเป็นเครื่องเคียงของขมเงินน้ำยาบักขี้เต่า หรือรับประทานกับน้ำพริก แกงเผ็ด ใบจะมีรสชาดออกมัน ๆ ผ่าดแลงขมเล็กน้อย ส่วนใบแก่จะมีรสขมมากกว่า นิยมนำมาใส่แกงคั่ว แกงทอขม แกงเผ็ด แกงไตปลา แกงพุงปลา หรือใช้สกัดน้ำพริกจะทำให้มีกลิ่นฉุนแมลงดา ปกติจะใช้แค่ตัดในช่วงที่ไม่สามารถหาแมลงดาขึ้นมาใช้ตำน้ำพริก เช่นเดียวกับเปลือกหรือกิ่งของต้นท่าม้งก็ใช้เป็นส่วนผสมในการทำน้ำพริกได้ดีเช่นกัน ปกติจะนิยมใช้พันธุ์ยอกลีแดงมากกว่าพันธุ์ยอกลีขาว เพราะให้กลิ่นรสแมลงดาดีกว่า

ส่วนลำต้นของต้นท่าม้งก็สามารถนำมาทำเป็นสากตำน้ำพริก ทำให้น้ำพริกที่ได้มีกลิ่นแมลงดาทุกครั้งที่ได้ตำ เมื่อใช้แล้วก็ควรทำความสะอาดและเก็บรักษาให้ดี อยาทั้งใจจึงแห้ง มีฉุนเป็นกลิ่นแมลงดาในเนื้อไม้จะหายไปเร็ว

สำหรับต้นท่าม้งที่พบในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสานนั้น จัดเป็นพืชตระกูลเดียวกับต้นท่าม้งในภาคใต้ แต่คนละสายพันธุ์ กิ่ง ใบและก้าน จะมีกลิ่นฉุนเช่นกัน แต่กลิ่นไม่ค่อยเหมือนกลิ่นแมลงดานานัก และไม่ย้อมทำพันธุ์ยอกลีขาวในภาคใต้ ดังนั้นจึงไม่นิยมใช้ในการตำน้ำพริก.

ชมรมเทคโนโลยีทางอาหารและชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรุงเทพธุรกิจ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 6517 วันพฤหัสบดีที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2549 หน้า 10

นักวิทยาศาสตร์พบแมวดิตหัวदनกเพิ่ม สัญญาณชี้'เอช5เอ็น1'ระบาด

นักวิทยาศาสตร์รายงาน พบแมวดิตเชื้อไข้หวัดนกสายพันธุ์เอช5เอ็น1 มากขึ้น ล่าสุดแมวดิตเชื้อหวัดนกสองตัวตายในอิรักโดยกะทันหัน มีรายงานพบแมวดิตด้วยเชื้อมฤตยูดังกล่าวในหลายประเทศ รวมถึงออสเตรเลีย เยอรมนี ไทย และอินโดนีเซีย ตอกย้ำสมมติฐานที่ว่า แมวอาจเป็นพาหะแพร่เชื้อแต่ยังไม่มียารักษาคนติดหวัดนกจากแมว

ไวรัสหวัดนกสายพันธุ์เอช5เอ็น1 ยังคงเป็นภัยคุกคามหลายประเทศในเอเชียอยู่โดยล่าสุดพบเด็กอายุ 17 ปี ใน จ.พิจิตร เสียชีวิตด้วยไข้หวัดนก และมีรายงานพบไก่ติดเชื้อเอช5เอ็น1 เสียชีวิตในหลายพื้นที่ นับเป็นการกลับมาของเชื้อมรณะครั้งใหม่ในรอบปีหลังจากห่างหายไปนาน

การตรวจสอบในพื้นที่สองคคล้อมกัน

นักวิจัยได้ทดสอบแมวต้องสงสัยในช่วงออกภาคสนามเป็นเวลา 2 สัปดาห์ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ที่ท่ามาเน แคว้นเมืองเอียร์บิล ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของอิรัก หลังจากรับทราบรายงานว่ามีแมวตายจากการแพร่ระบาดของเชื้อเอช5เอ็น1 ในตุรกีและอิรัก 1 เดือนก่อนหน้านั้น

เมื่อปี 2547 มีรายงานพบแมวบ้านติดเชื้อไข้หวัดนกในไทย และจากการเก็บตัวอย่างเลือดแมวมาตรวจสอบล่าสุด พบแมวหลายตัวมีสารกระตุ้นภูมิคุ้มกันต่อต้านเชื้อหวัดนกอยู่ในร่างกาย จากการตรวจสอบเพิ่มเติมยังพบว่าเชื้อหวัดนกอาศัยอยู่ในลำไส้และอุจจาระแมว ซึ่งอาจปนเปื้อนในสภาพแวดล้อมและทำให้ไวรัสแพร่กระจาย โดยผลตรวจห้องแล็บและจาก

นักวิจัย กล่าวว่าเป็นที่เข้าใจกันว่า แมวอาจเป็นพาหะแพร่เชื้อหวัดนกได้ แต่แมวที่ติดเชื้อจะยังไม่ตายมันจึงสามารถแพร่เชื้อต่อไปได้ ต่างจากไก่ซึ่งเมื่อติดเชื้อแล้วจะตายในเวลารวดเร็ว เชื้อจึงไม่แพร่ระบาดไปไกล

ขณะเดียวกัน การค้นพบล่าสุดนี้แสดงให้เห็นว่า ในการเฝ้าระวังการระบาดของหวัดนกอาจใช้แมวเป็นยามเฝ้าระวังได้ เนื่องจากหลายพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลเมืองยังขาดแคลนบุคลากรและเครื่องมือในการตรวจหาเชื้อหวัดนกเอช5เอ็น1 ดังนั้นเมื่อสังเกตพบมีกาหรือแมวตายผิดปกติสังเกตพร้อมกัน ก็ให้ตั้งข้อสงสัยและเฝ้าระวังไว้ก่อนเลย แต่ท้ายที่สุดยังจำเป็นต้องส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงอยู่ที่